

Motion till riksdagen 2009/10:Ju431

av **Camilla Lindberg och Agneta Berliner (fp)**

Oberoende resningskommission

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppdra åt Justitiekanslern att sätta samman en oberoende resningsnämnd som får granska någon eller några ifrågasatta domar som ”pilotfall”, för att därefter utvärdera och eventuellt permanenta ett system med en oberoende resningsnämnd.

Motivering

Hur många oskyldiga får man tillåta sig att döma för att kunna fälla tillräckligt många skyldiga? Denna fråga ska teoretiskt sett inte behöva ställas, eftersom vårt rättssystem baseras på principen att bara den vars skuld är ställd ”utom rimligt tvivel” ska kunna dömas. Men i praktiken vet vi att det förekommer att oskyldigt dömda sitter i svenska fängelser. År 2006 presenterade Justitiekanslerns (JK) rättssäkerhetsprojekt rapporten *Felaktigt dömda*. Där påvisades brister i rättssäkerheten som, enligt JK, är så allvarliga att man måste åtgärda dem om man mår om rättsstaten.

Ett rättssäkert samhälle är viktigt för oss alla. Justitiekansler Göran Lambertz har beskrivit saken träffsäkert i en debattartikel: ”Så länge vi inte själva riskerar att drabbas av bristande rättssäkerhet är det inte så konstigt om vi tycker – som många gör – att problemet inte är att oskyldiga blir dömda utan i stället att alltför få skyldiga blir det. Bristande effektivitet i brottsbekämpningen och därmed bristande trygghet är ett viktigt problem, det råder inte något tvivel om det. Men den dag då man själv – eller kanske en son eller bror – såsom oskyldig drabbas av misstankar, då förstår man alldeles tydligt hur viktig även rättssäkerheten är. Blunda gärna och tänk efter.” (Dagens Nyheter, 18 september 2008.)

JK:s rättssäkerhetsprojekt blottade allvarliga brister i ett antal mål där personer hade dömts till långvariga fängelsestraff men så småningom frikänts

Fel! Okänt namn på

efter resning. Det handlade bland annat om bristfälliga brottsutredningar, målsägandeberättelser som inte granskades tillräckligt omsorgsfullt trots varningssignaler och att domstolarna överskattade sin förmåga att bedöma personers trovärdighet.

Domstolarna består av människor och ingen är ofelbar. Därför är möjligheten att få resning en viktig aspekt av rättssäkerheten. Men i dag är det ytterst svårt för den som har dömts för ett brott att få saken prövad på nytt. JK konstaterar att det i flera fall har varit omöjligt att få en omprövning till stånd genom resning, trots allvarliga tvivel om domarnas riktighet.

Det finns förslag från det rättssäkerhetsprojekt som avslutades 2006 som går att förverkliga redan i dag. JK argumenterar bland annat för att en oberoende resningsnämnd ska inrättas, för att stärka rättssäkerheten och ge felaktigt dömda bättre möjligheter till upprättelse.

Ordföranden för Högsta domstolen, Johan Munck, vill också se en sådan lösning. ”Jag tycker att det är besvärligt i många fall att avgöra om en dom är riktig eller ej. Jag skulle vilja se en ordning liknande den i Norge, Danmark och England. Där har man ett särskilt organ som utreder påståenden om felaktiga domar”, sade Johan Munck till Dagens Nyheter den 18 september 2008.

I en annan tidningsintervju har Johan Munck konstaterat att det finns ”fall som är generande för rättssystemet, där journalister fått fram bevisning som talar för att personen är oskyldig” (Metro, 8 maj 2007). Ett sådant fall, som kan vara ”generande för rättssystemet”, är Rinkebymordet, för vilket två unga män är dömda sedan drygt sex år tillbaka. Flera journalister, advokater och oberoende debattörer hävdar att domarna baseras på en bevisning som är orimligt svag.

Men Högsta domstolen har vid resningsmål uppdraget att uteslutande fokusera på nya omständigheter och är därför förhindrad att våga in eventuella felaktigheter i tidigare bevisvärdering. Detta kan ligga bakom det faktum att två resningsansökningar avseende Rinkebymordet har avslagits. JK har exemplifierat problemet med andra och delvis liknande rättsfall.

En oberoende resningsnämnd, som alltså förordas av både JK och Högsta domstolens ordförande, skulle till skillnad från Högsta domstolen kunna granska Rinkebymordet och andra ifrågasatta rättsfall i sin helhet.

JK bör därför få uppdraget att sätta samman en provisorisk resningsnämnd, en grupp oberoende sakkunniga, som får granska något eller några omdiskuterade pilotfall, såsom Rinkebymordet. Därefter kan ett system med en oberoende resningsnämnd utvärderas och eventuellt permanentas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 1 oktober 2009

Camilla Lindberg (fp)

Agneta Berliner (fp)